

RIO-KF-4104-55/2022

Bydgoszcz, dnia 28 lutego 2023 r.

Pan
Michał Grabski
Wójt Gminy Osie
ul. Dworcowa 6
86-150 Osie

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1668) oraz § 4 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego regionalnych izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania (Dz. U. z 2004 r., Nr 167, poz. 1747), Regionalna Izba Obrachunkowa w Bydgoszczy przeprowadziła w Urzędzie Gminy Osie kontrolę kompleksową gospodarki finansowej i zamówień publicznych Gminy Osie, udokumentowaną protokołem kontroli Nr RIO/KF/55/2022 z dnia 2 stycznia 2023 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono Panu Wójtowi w dniu jego podpisania.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, Regionalna Izba Obrachunkowa w Bydgoszczy, stosownie do art. 9 ust. 2 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej gospodarki finansowej stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) w zakresie ustaleń ogólno-organizacyjnych

- niepowołanie do dnia 1 stycznia 2022 r. przez Wójta Gminy Osie swojego zastępcy (strona 4 protokołu kontroli, akta kontroli Nr 55/22/I/12),

W związku z powołaniem Zastępcy Wójta zarządzeniem Nr 241/21 z dnia 30 grudnia 2021 r. odstąpiono od sformułowania zalecenia pokontrolnego.

- zaniechanie podjęcia czynności mających na celu wyeliminowanie z obrotu prawnego uchwały Nr X/67/11 Rady Gminy Osie z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie zwolnienia samorządowego zakładu budżetowego – Gminnego Zakładu Komunalnego w Osiu z obowiązku wpłaty nadwyżki środków obrotowych do budżetu Gminy Osie (strona 140 protokołu kontroli, akta kontroli Nr 55/22/V/3-4).

Kontrolujący ustalili, że z zapisów ww. uchwały wynikało, iż Gminny Zakład Komunalny w Osiu został zwolniony bezterminowo z wykonania ww. świadczenia, czym naruszono art. 15 ust. 7 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym samorządowy zakład budżetowy wpłaca do budżetu jednostki samorządu terytorialnego nadwyżkę

środków obrotowych, ustaloną na koniec okresu sprawozdawczego, chyba że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego postanowi inaczej. Wskazać należy, że organ stanowiący jest uprawniony do zwolnienia samorządowego zakładu budżetowego z obowiązku wpłaty do budżetu nadwyżki środków obrotowych, ale wyłącznie na podstawie uchwały dotyczącej nadwyżki za dany rok (tj. ustalonej na koniec okresu sprawozdawczego), a nie na podstawie uchwały podjętej na czas nieokreślony.

2) w zakresie rachunkowości i sprawozdawczości

– niedokonanie do dnia 1 grudnia 2022 r. ostatecznego zamknięcia ksiąg rachunkowych budżetu oraz Urzędu Gminy za lata: 2018, 2019, 2020 oraz 2021 (strony 27 – 28 protokołu kontroli, akta kontroli Nr 55/22/I/1-9, 55/22/II/8-12).

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że prowadzone komputerowo księgi budżetu oraz księgi Urzędu Gminy za lata 2018, 2019, 2020, 2021 nie zostały ostatecznie zamknięte do dnia 1 grudnia 2022 r. Kontrolujący ustalili, że sprawozdania finansowe za ww. lata zostały zatwierdzone uchwałami Rady Gminy Osie odpowiednio:

- a) Nr V/39/19 z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy Osie za 2018 rok,
- b) Nr XV/105/20 z dnia 27 sierpnia 2020 r. w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego Gminy Osie wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy Osie za 2019 rok,
- c) Nr XXII/170/21 z dnia 26 lipca 2021 r. w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego Gminy Osie wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy Osie za 2020 rok,
- d) Nr XXX/234/22 z dnia 30 czerwca 2022 r. w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego Gminy Osie wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy Osie za 2021 rok.

Nieterminowe zamknięcie ksiąg rachunkowych skutkowało naruszeniem przepisów zawartych w art. 12 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 120 z późn. zm.) w zw. z art. 26 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1911 ze zm.) i z uwzględnieniem szczególnych regulacji zawartych w § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzania, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1832 z późn. zm.). W świetle przytoczonych przepisów księgi rachunkowe za rok 2018 należało zamknąć w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego, za rok 2019 w ciągu 75 dni, a za lata 2020-2021 w ciągu 45 dni.

Jednocześnie ustalono, że w kontrolowanej jednostce nie dokonano archiwizacji ksiąg rachunkowych za ww. lata, co stanowi naruszenie art. 13 ust. 6 ustawy o rachunkowości, zgodnie z treścią którego księgi rachunkowe należy wydrukować nie później niż na koniec roku obrotowego. Za równoważne z wydrukiem uznaje się przeniesienie treści ksiąg

rachunkowych na informatyczny nośnik danych, zapewniający trwałość zapisu informacji, przez czas nie krótszy od wymaganego dla przechowywania ksiąg rachunkowych.

Odpowiedzialność za niezamknięcie ksiąg rachunkowych za rok 2018 ponosi Skarbnik Gminy, pełniący ww. funkcję do dnia 29 czerwca 2019 r., a któremu Wójt powierzył obowiązki i odpowiedzialność w zakresie prowadzenia rachunkowości jednostki pismem z dnia 4 października 2009 r., natomiast w zakresie niezamknięcia ksiąg rachunkowych za lata 2019-2021 odpowiedzialność ponosi obecna Skarbnik Gminy, której Wójt powierzył ww. obowiązki i odpowiedzialność pismem z dnia 27 lipca 2020 r. Odpowiedzialność ponosi również Wójt Gminy Osie.

- niezaevidencjonowanie w księgach rachunkowych Urzędu Gminy w okresie od 2020 r. do 30 września 2022 r. naliczonych a niezapłaconych odsetek od zaległości podatkowych oraz z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, tj. wbrew przepisom art. 40 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.) w związku z § 11 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, (strony 58-60 protokołu kontroli, akta kontroli Nr 55/22/III.1/1-6),

Ustalono, że kwota niezaevidencjonowanych w księgach należności a w konsekwencji niewykazanych w sprawozdaniu jednostkowym Rb-27S jednostki samorządu terytorialnego wynosi:

- a) niezapłaconych odsetek od zaległości podatkowych łącznie wg stanu na dzień:
 - 31.12.2020 r. wynosi 119.588,00 zł,
 - 31.12.2021 r. wynosi 110.114,00 zł,
 - 30.09.2022 r. wynosi 87.905,00 zł,
- b) należności z tytułu odsetek od zaległości w opłacie z tyt. gospodarowania odpadami komunalnymi w stanie na dzień:
 - 31.12.2020 r. wynosi 11.510,70 zł,
 - 31.12.2021 r. wynosi 15.352,13 zł,
 - 30.09.2022 r. wynosi 22.352,13 zł.

W trakcie kontroli jednostka dokonała przypisu należności z tytułu naliczonych, a niezapłaconych odsetek podatkowych i związanych z gospodarką odpadami komunalnymi za trzeci kwartał 2022 r. oraz dokonała korekty sprawozdania Rb-27S za okres od początku roku do 30 września 2022 r. W związku z powyższym odstąpiono od sformułowania wniosku pokontrolnego.

- prowadzenie w 2021 r. ewidencji szczegółowej środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz umorzenia środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych w sposób nieprzewidziany w zasadach (polityce) rachunkowości, tj. w programie Excel (strony 35-37, 39-40 protokołu kontroli, akta kontroli Nr: 55/22/I/8, 55/22/II/2-8),

Kierownik jednostki, stosownie do wymogów art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o rachunkowości, ustalił zasady prowadzenia ksiąg pomocniczych do konta 011 „Środki trwałe”, konta 020 „Wartości niematerialne i prawne” oraz 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych” wskazując, że ewidencja szczegółowa ww. kont prowadzona jest w programie STW+. Ponadto w polityce

rachunkowości wskazano, że księgi rachunkowe prowadzone są przy użyciu komputera w programie „FKB+”, a dodatkowo w celu uszczegółowienia danych w programie księgowym wykorzystuje się m.in. program: System Środki Trwałe STW+. Jednakże kontrola wykazała, że ewidencja szczegółowa środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych jak również ich umorzenia prowadzona jest przy użyciu arkusza kalkulacyjnego w programie Excel.

Ponadto należy wskazać, że księgi pomocnicze, stanowiące zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości element ksiąg rachunkowych, powinny być:

- trwale oznaczone nazwą jednostki,
- prowadzone w sposób zapewniający niezmiennosc dokonanych w nich zapisów,
- otwierane na dzień rozpoczynający rok obrotowy oraz zamykane na dzień kończący rok obrotowy.

Prowadzona w kontrolowanej jednostce ewidencja w programie Excel nie spełniała powyższych wymogów.

Odpowiedzialność za opisane powyżej nieprawidłowości w zakresie księgowości ponosi Skarbnik Gminy, której kierownik jednostki na podstawie art. 54 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, powierzył obowiązki i odpowiedzialność w zakresie prowadzenia rachunkowości jednostki,

- nierzetelne sporządzenie bilansu Urzędu Gminy w Osiu na dzień 31 grudnia 2021 r., poprzez zawyżenie stanu pasywów w pozycji „Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń” (D.II.4) o kwotę 24.000,00 zł (strony 87-88 protokołu kontroli, akta kontroli Nr: 55/22/II/10,13, 55/22/III.2/5-6),

W wyniku kontroli stwierdzono, że w bilansie na dzień 31 grudnia 2021 r. wykazano zobowiązania z tytułu wynagrodzeń w kwocie 107.839,51 zł, podczas gdy stan wynikający z ewidencji księgowej (saldo konta 231 „Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń”) wynosił 83.839,51 zł, tj. zawyżając go o kwotę 24.000,00 zł.

W wyśnieniach Wójta Gminy wskazał, że „w bilansie Urzędu Gminy Osie sporządzonym na dzień 31 grudnia 2021 r. wykazano po stronie pasywów w poz. D.II.4 Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń błędną kwotę”.

Odpowiedzialność ponoszą Wójt Gminy oraz Skarbnik Gminy, którzy podpisali ww. bilans Urzędu.

3) w zakresie długu publicznego

- niewykazanie w przekazanym przez Wójta Gminy Osie Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Bydgoszczy projekcie wieloletniej prognozy finansowej na lata 2022 – 2026, przyjętej zarządzeniem Nr 225/21 z dnia 15 listopada 2021 r., w planowanej kwocie długu zobowiązań wynikających z zakupu telefonów komórkowych na raty w wysokości 4.330,83 zł (strona 119 protokołu kontroli, akta kontroli Nr 55/22/III.3/5-9),

W związku ze spłatą tych zobowiązań w roku 2022 oraz udzielonym instruktażem Skarbnikowi Gminy odstąpiono od sformułowania wniosku pokontrolnego w powyższym zakresie.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, które nie zostały usunięte w trakcie wykonywania czynności kontrolnych, proszę Pana Wójta o podjęcie działań, które wyeliminują wszystkie nieprawidłowości z prac podległych służb, usprawnią ich działalność

oraz zapobiegłą ich powstaniu w przyszłości.

Wobec powyższego proszę o:

1. Podjęcie czynności mających na celu wyeliminowanie z obiegu prawnego uchwały Nr X/67/11 Rady Gminy Osie z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie zwolnienia samorządowego zakładu budżetowego – Gminnego Zakładu Komunalnego w Osiu z obowiązku wpłaty nadwyżki środków obrotowych do budżetu Gminy Osie oraz dokonywanie rozliczeń z samorządowym zakładem budżetowym w przypadku wystąpienia nadwyżki środków obrotowych na koniec okresu sprawozdawczego zgodnych z treścią przepisu art. 15 ust. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1634 z późn. zm.).
2. Ostateczne zamykanie ksiąg rachunkowych w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy, zgodnie z uregulowaniami zawartymi w przepisie art. 12 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.) w związku z art. 26 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r., poz. 342) z uwzględnieniem szczególnych rozwiązań, jeśli takie są wprowadzone do porządku prawnego.
3. Dokonywanie archiwizacji ksiąg rachunkowych poprzez wydrukowanie ich nie później niż na koniec roku obrotowego, bądź przeniesienie treści ksiąg rachunkowych na informatyczny nośnik danych, zapewniający trwałość zapisu informacji, przez czas nie krótszy od wymaganego dla przechowywania ksiąg rachunkowych, stosownie do treści art. 13 ust. 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 120 z późn. zm.).
4. Prowadzenie ewidencji szczegółowej do konta 011 „Środki trwałe”, 020 „Wartości niematerialne i prawne” oraz 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych” zgodnie z uregulowaniami wynikającymi z ustalonych przez Wójta Gminy Osie zasad rachunkowości, mając na uwadze regulacje dotyczące prowadzenia ksiąg pomocniczych określone w art. 13 ust. 1 pkt. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 120 z późn. zm.), mając na uwadze zasady funkcjonowania tych kont zawarte w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 342).
5. Prawidłowe i rzetelne wykazywanie danych w bilansie Urzędu Gminy, zgodnie z dyspozycją art. 4 ust. 1 i 2 w związku z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 120 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 9 ust. 3 powołanej na wstępie ustawy, uprzejmie proszę o poinformowanie Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia.

Przekazanie informacji o wykonaniu zaleceń pokontrolnych niezgodnych z prawdą podlega karze określonej w art. 27 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych.

Stosownie do art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych do wniosków zawartych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia.

Podstawą zgłoszenia zastrzeżeń może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Zastrzeżenia wnosi się za pośrednictwem Prezesa Izby na warunkach określonych w art. 9 ust. 4 i 5 ustawy.

Zastępca Prezesa
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Bydgoszczy

Do wiadomości:
Przewodniczący Rady Gminy Osie